

การพัฒนาการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี
PUBLIC WELFARE ADMINISTRATION DEVELOPMENT FOR SANGHA
IN SUPHANBURI PROVINCE

พระครูวิริยศาสนกิจ (สมเจต สมคโค)* พระมหาภุชญา กิตติโสภณ** จำนงค์ อดิวัฒน์สิทธิ์***

Phrakruviriyasasanakit (Somjet Samaggo), Phramaha Krlssda Kittisopano,
Jamnong Adiwattanasit

Received: February 11, 2019

Revised: March 08, 2019

Accepted: March 25, 2019

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี 2. เพื่อศึกษากระบวนการในการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี และ 3. เพื่อนำเสนอการพัฒนาการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยในการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ พระสังฆาธิการ ไวยาวัจกร และเจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 20 รูป/คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นจัดการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 12 รูป/คน ใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามซึ่งมีค่าความ

* Doctor of Philosophy Program in Buddhist Management, Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

** Department of Political Science, Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

*** Department of Political Science, Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

เชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.977 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระสงฆ์ในจังหวัดสุพรรณ จำนวน 345 รูป และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพทั่วไปในการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการดำเนินงานกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล พบว่า คณะสงฆ์มีนโยบายส่งเสริมการดำเนินงานด้านสาธารณสงเคราะห์ให้สามารถดำเนินงานด้านสาธารณสงเคราะห์ได้อย่างถูกต้องตามหลักการและกฎหมาย ในปัจจุบันได้รับความร่วมมือจากประชาชนอย่างเต็มที่ เพราะเห็นว่าทำเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างแท้จริง 2) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ พบว่า พระสังฆาธิการมีความเข้าใจในชุมชนท้องถิ่นและเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของคนในชุมชนนั้นๆ โดยช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมกิจการของรัฐหรือของเอกชน เพื่อช่วยเหลือชาวบ้านในชุมชน 3) ด้านการเกื้อกูลสาธารณสมบัติสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ พบว่า พระสังฆาธิการเป็นผู้นำที่ดีสามารถชี้แนะให้ชาวบ้านช่วยกันบำรุงรักษาสาธารณสมบัติของวัดและบริเวณชุมชน และ 4) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนและสรรพสัตว์ พบว่า คณะสงฆ์ไม่มีหน่วยงานเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนอย่างเป็นทางการซึ่งในปัจจุบันจะมีลักษณะเป็นหน่วยงานเฉพาะกิจ

2. กระบวนการในการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ตามหลักการบริหาร PDCA พบว่า ด้าน Plan (วางแผน) คณะสงฆ์มีการจัดการแต่งตั้งประธาน รองประธาน และคณะกรรมการอย่างเป็นทางการ เพื่อดำเนินการงานด้านนี้โดยเฉพาะ มีการจัดประชุมเพื่อทำแผนงานการดำเนินงาน และการกระจายงานให้กับพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสที่มีความคุ้นเคยกับชาวบ้าน โดยกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานผ่านหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ด้าน Do (ปฏิบัติ) คณะสงฆ์ควรเข้าไปบริหารจัดการกิจการที่ดำเนินการหรือจัดทำโครงการขึ้นมาเอง ในลักษณะที่ทำเป็นกิจการประจำหรือชั่วคราว เช่น กิจการห้องสมุดเพื่อประชาชน การตั้งมูลนิธิ การตั้งกองทุน เพื่อช่วยเหลือคนยากจนหรือช่วยเหลือคราวประสบภัยพิบัติ หรือประสานงานระหว่างคณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ และเอกชน การร่วมมือกันพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า เช่น พัฒนาคนในท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถ พัฒนาอาชีพให้กับชาวบ้านในชุมชนโดยเฉพาะอาชีพที่ถูกต้องตามกฎหมาย ด้าน Check (ตรวจสอบ) คณะสงฆ์ควรสร้างเครื่องมือที่เป็นรูปธรรม และสามารถตรวจสอบการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ได้ เพื่อทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ในแต่ละชุมชน และหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่พบ ด้าน Act

(การดำเนินการให้เหมาะสม) เมื่อพบปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนก็มีการประชุมร่วมกันระหว่างคณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ และชาวบ้านโดยมีผู้นำหมู่บ้านเป็นตัวแทนเพื่อจัดทำแผนงานการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

3. การพัฒนาการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล มีการวางแผนเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานเดียวกันในการปฏิบัติงาน มอบหมายภาระงานให้แก่บุคลากรในชุมชนอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับแผนงาน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ คณะสงฆ์มีการจัดประชุมระดับเจ้าอาวาสเพื่อมอบนโยบายในการจัดพื้นที่ให้บริการแก่ชุมชน มีการประสานงานให้ชาวบ้านช่วยกันดูแลสิ่งปลูกสร้างและอาคาร เสนาสนะ ให้เหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ มีการตรวจสอบพัฒนาสถานที่สำหรับใช้สอยประโยชน์แก่ชุมชน 3) ด้านการเกื้อกูลสาธารณสมบัติสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภายในโดยความเห็นชอบของประชาชนชุมชนรอบวัดเพื่อตรวจสอบถึงความโปร่งใสในการบริการสาธารณสมบัติ ทำการลงพื้นที่สำรวจสาธารณสมบัติในชุมชน จัดบันทึกและทำทะเบียนสาธารณสมบัติในชุมชน แล้วบูรณปฏิสังขรณ์หรือก่อสร้างสาธารณสมบัติให้เป็นไปตามรูปแบบเดิมเพื่อรักษาศิลปะพื้นบ้านเอาไว้ 4) ด้านการเกื้อกูลประชาชนหรือสรรพสัตว์ มีการประชุมวางแผนในการช่วยเหลือเกื้อกูลแก่ประชาชนให้สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐ ให้คำปรึกษาปัญหาในการดำเนินชีวิตของประชาชนตามหลักพุทธวิธีอย่างเหมาะสม และมีการบรรเทาช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ

คำสำคัญ : การพัฒนา, การบริหารจัดการ, งานสาธารณสงเคราะห์, คณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี

ABSTRACT

Objectives of this research were: 1. to study general context of public welfares management of Sangha Order in Supanburi Province, 2. to study process of public welfares management of Sangha Order in Supanburi Province and 3. to propose the public welfares management development of Sangha Order in Supanburi Province.

Methodology was the mixed methods research: the qualitative and quantitative researches. For the qualitative research, the data was collected by in-depth interview of 20 key informants who were administrative monks, laity monastery managers, officers of the Office of Buddhism in Supanburi, using structured in-depth-

interviewing scripts and conducting of focus group discussion of 12 experts and the data was analyzed by contextual content analysis. For the quantitative research, the data was collected by survey research from a sample of 345 persons who were monks in Supanburi Province with questionnaires, and statistical analyses were frequency, percentage, mean and SD.

Findings were as follows :

1. General context of public welfares management of Sangha Order in Supanburi were in 4 areas: 1) helpful assistance; Sangha Order in Supanburi carried out this function actively conforming with rules and regulations and got full support from the public because it was real benefit for the public, 2) helpful assistance others for public benefits; administrative monks understood and were soul leaders in communities, participating with state and private agencies in helping communities, 3) helpful assistance for public goods and public places; Sanga Order was good leaders and examples in leading villagers to help maintain and take care of monastery property and public goods in communities and 4) helpful assistance for people and animals; Sangha Order did not have official units for helping people in trouble, only units for specific purpose and time.

2. The process of public welfares management of Supanburi Sangha Order in line with PDCA was that, P, planning, Sangha Order officially appointed chairperson, vice-chairperson and committee to carry out this public welfares by regular meeting and assign administrative monks who were familiar with communities to carry out the task through District Training Units, D, do, Sangha Order should establish the public welfares units by itself that could be permanent or temporary, such as foundation or fund for helping the poor or those in crisis or coordination with state and private agency to create lawful career for local people, C, check, Sangha Order should have measurement to check the public welfare activities, to find out any problems in communities and solve the problems, A, act, if problems found, there should be formal meeting among Sangha Order, government agency and villager representatives to formulate plan to solve problems.

3. Public welfares management development of Sangha Order in Supanburi Province in 4 areas: 1) helpful assistance ; the should be standardization of plan for helping public, assignment the rob for appropriate persons, opening opportunities for public to express their opinions and regularly assessment according to the plan. 2) helpful assistance others for public benefits; there should be abbots meeting to assign policy for helping people, coordination with villagers to look after public goods such public buildings, public facilities and keep them appropriately for community public use, 3) helpful assistance for public goods and public places; there should be internal auditors appointed by communities to check the transparency of the use of public goods, and restore the ancient arts and crafts, 4) helpful assistance for people and animals; there should be plan to help people in line with government policy, guidance in daily life activities according to Buddhism and help those who were in trouble in natural disaster.

Keywords: Development, Administration, Public Welfare, Sangha In Suphanburi Province.

1. บทนำ

สภาพสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ระบบข้อมูลข่าวสาร มีเทคโนโลยีทันสมัย ส่งผลให้องค์กรต่างๆ พัฒนาไปอย่างสุดขีดความสามารถ แต่ในความเจริญได้ก่อให้เกิดปัญหาสังคมมากมาย เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาโสเภณีเด็ก มลภาวะเป็นพิษ น้ำเสีย และปัญหาอาชญากรรม ประเทศไทยได้มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน รัฐบาลใช้ส่วนมากมุ่งเน้นพัฒนาภาคอุตสาหกรรม เพื่อสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจ เร่งรัดพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมกับนานอารยประเทศ แต่การพัฒนาไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของสังคมและวัฒนธรรมหรือความเป็นไทย เพราะปัญหาที่เป็นพื้นฐานของคนไทยส่วนใหญ่ ซึ่งได้แก่ประชาชนชนบทประสบปัญหาเศรษฐกิจที่สำคัญและถือเป็นปัญหาหลัก คือ ปัญหาความแตกแยกขาดความสามัคคี ปัญหาความยากจน ปัญหาการว่างงาน ปัญหาการทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติ และปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งการพัฒนาที่ผ่านมาละเลยการพัฒนาคน ทั้งๆ ที่การพัฒนาประเทศจะดำเนินไปได้ด้วยดีทั้งปริมาณและคุณภาพเพียงใดนั้น ย่อมจะขึ้นอยู่กับลักษณะต่างๆ ของประชากรในประเทศนั้นๆ (Thitiwut Manmee,2016)

จากสภาพปัญหาของสังคมไทยดังกล่าวนี้ จึงส่งผลให้คณะสงฆ์ในจังหวัดสุพรรณบุรีซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญและเป็นผู้มีส่วนต้องรับผิดชอบให้การสงเคราะห์แก่ประชาชน ทั้งด้านจิตใจ และ วัตถุตลอดจนในด้านต่างๆ เพราะกระแสสังคมและความต้องการพ้นจากความทุกข์ยากของคนในสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์นี้ ล้วนแต่มีความต้องการและตั้งความหวังไว้กับคณะสงฆ์ที่จะมาช่วยเหลือ เยียวยาสังคมเป็นอย่างมาก แต่ก็ต้องได้รับกับผิดหวังเสมอมาจนเกิดภาวะเสื่อมศรัทธาไม่เชื่อใจไว้วางใจ ต่อสถาบันพระสงฆ์จึงเกิดปัญหาทางสังคมในด้านต่างๆ

จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี และปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งจะได้นำผลการวิจัยมาพัฒนาการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี สืบต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี

2.2 เพื่อศึกษากระบวนการในการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี

2.3 เพื่อนำเสนอการพัฒนาการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

3.1 ประชากร

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 20 รูป/คน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน 10 รูป/คน การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประกอบด้วย ประชากร ได้แก่ พระสงฆ์ในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 2,535 รูป กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระสงฆ์ในจังหวัดสุพรรณ จำนวน 345 รูป

โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane) Aphinan Chantani (2006 : 35).

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ 1) ข้อมูลการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งที่ได้จากการบันทึกข้อมูล การถอดเทปสัมภาษณ์ รวมไปถึงภาพถ่ายแต่ละครั้ง จัดหมวดหมู่ตามแต่ละตัวแปร ว่าครบถ้วนเพียงพอ และเหมาะสมแก่การนำไปวิเคราะห์สรุปผล โดยสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรีวิเคราะห์ตามหลัก SWOT และกระบวนการในการบริหารจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรีวิเคราะห์ตามหลักการบริหารจัดการ PDCA 2) ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยจะใช้วิธีการโดยการตีความในรูปของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งที่ได้ จากการบันทึกข้อมูลการถอดเทปสัมภาษณ์จัดหมวดหมู่ตามแต่ละตัวแปรว่าครบถ้วนเพียงพอและเหมาะสมแก่การนำไปวิเคราะห์สรุปผล

3.3 การรวบรวมมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ สรุปผลและนำเสนอ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ หลังจากได้รับแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปทำการตรวจสอบความถูกต้อง การลงรหัส และประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทำการคำนวณค่าสถิติต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์การนำเสนอและสรุปผลการวิจัย ซึ่งเป็นสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามเกณฑ์การวัดชนิดประมาณค่าตัดสินระดับความคิดเห็นสำหรับการตอบที่เป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับเกณฑ์การวิเคราะห์และแปลความ Bunchom Sisa-at (2002 : 99)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 มีระดับความคิดเห็น มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 มีระดับความคิดเห็น มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 มีระดับความคิดเห็น ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 มีระดับความคิดเห็น น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 มีระดับความคิดเห็น น้อยที่สุด

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 สภาพทั่วไปในการบริหารจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี (1) ด้านการดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล พบว่า คณะสงฆ์มีนโยบายส่งเสริมการ

ดำเนินงานด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ทำให้สามารถดำเนินกิจการงานด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ได้อย่างถูกต้องตามหลักการและกฎหมาย ในปัจจุบันได้รับความร่วมมือจากประชาชนอย่างเต็มที่ เพราะเห็นว่าเป็นเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างแท้จริง (2) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ พบว่า พระสังฆาธิการมีความเข้าใจในชุมชนท้องถิ่นและเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของคนในชุมชนนั้นๆ โดยช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมกิจการของรัฐหรือของเอกชน เพื่อช่วยเหลือชาวบ้านในชุมชน (3) ด้านการเกื้อกูลสาธารณสมบัติสถานที่อื่นเป็นสาธารณสมบัติ พบว่า พระสังฆาธิการเป็นผู้นำที่ดีสามารถชี้แนะให้ชาวบ้านช่วยกันบำรุงรักษาสาธารณสมบัติของวัดและบริเวณชุมชน (4) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนและสรรพสัตว์ พบว่า คณะสงฆ์ไม่มีหน่วยงานเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนอย่างเป็นทางการ ปัจจุบันจะมีลักษณะเป็นหน่วยงานเฉพาะกิจ

4.2 กระบวนการในการบริหารจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี (1) ด้าน Plan (วางแผน) คณะสงฆ์มีการจัดการแต่งตั้งประธาน รองประธาน และคณะกรรมการอย่างเป็นทางการ เพื่อดำเนินการงานด้านนี้โดยเฉพาะ มีการจัดประชุมเพื่อทำแผนงาน การดำเนินงาน และการกระจายงานให้กับพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสที่มีความคุ้นเคยกับชาวบ้าน โดยกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานผ่านหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (2) ด้าน Do (ปฏิบัติ) คณะสงฆ์ควรเข้าไปบริหารจัดการกิจการที่ดำเนินการหรือจัดทำโครงการขึ้นมาเอง ในลักษณะที่ทำเป็นกิจการประจำหรือชั่วคราว เช่น กิจการห้องสมุดเพื่อประชาชน การตั้งมูลนิธิ การตั้งกองทุน เพื่อช่วยเหลือคนยากจนหรือช่วยเหลือคราวประสบภัยพิบัติ หรือประสานงานระหว่างคณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ และเอกชน การร่วมมือกันพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า เช่น พัฒนาคนในท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถ พัฒนาอาชีพให้กับชาวบ้านในชุมชนโดยเฉพาะอาชีพที่ถูกต้องตามกฎหมาย (3) ด้าน Check (ตรวจสอบ) คณะสงฆ์ควรสร้างเครื่องมือที่เป็นรูปธรรม และสามารถตรวจสอบการบริหารจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ได้ เพื่อทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานสาธารณสุขสงเคราะห์ในแต่ละชุมชน และหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่พบ (4) ด้าน Act (การดำเนินการให้เหมาะสม) เมื่อพบปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนก็มีการประชุมร่วมกันระหว่างคณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ และชาวบ้านโดยมีผู้นำหมู่บ้านเป็นตัวแทนเพื่อจัดทำแผนงานการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุ พบว่า พระสงฆ์ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรีส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี มากที่สุด มีจำนวน 90 รูป คิดเป็นร้อยละ 26.1 รองลงมา มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี มีจำนวน 89 รูป คิดเป็นร้อยละ 25.8 และ

น้อยที่สุดมีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีจำนวน 43 รูป คิดเป็นร้อยละ 12.4 ระดับการศึกษาสามัญพบว่า พระสงฆ์ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสามัญระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด มีจำนวน 232 รูป คิดเป็นร้อยละ 67.2 รองลงมา มีระดับการศึกษาสามัญระดับ ปริญญาตรี มีจำนวน 73 รูป คิดเป็นร้อยละ 21.2 และน้อยที่สุด มีระดับการศึกษาสามัญระดับ สูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 40 รูป คิดเป็นร้อยละ 11.6

ระดับการศึกษาทางธรรม พบว่า พระสงฆ์ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรีส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาทางธรรมระดับ นักธรรมชั้นเอก มากที่สุด มีจำนวน 252 รูป คิดเป็นร้อยละ 73.0 รองลงมา มีระดับการศึกษาทางธรรมระดับ นักธรรมชั้นตรี มีจำนวน 45 รูป คิดเป็นร้อยละ 13.1 และน้อยที่สุดมีระดับการศึกษาทางธรรมระดับ ไม่มีวุฒินักธรรม มีจำนวน 11 รูป คิดเป็นร้อยละ 3.2 ระดับการศึกษาเปรียญธรรม พบว่า พระสงฆ์ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี ส่วนมากมีระดับการศึกษาเปรียญธรรมระดับ ไม่มีวุฒิเปรียญธรรม มากที่สุด มีจำนวน 249 รูป คิดเป็นร้อยละ 72.2 รองลงมา มีระดับการศึกษาเปรียญธรรมระดับ ประโยค 1,2 – 3 ประโยค มีจำนวน 48 รูป คิดเป็นร้อยละ 13.9 และน้อยที่สุดมีระดับการศึกษาเปรียญธรรมระดับ เปรียญธรรม 7 – 9 มีจำนวน 20 รูป คิดเป็นร้อยละ 5.8

2) ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ในจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีต่อการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี พระสงฆ์ในจังหวัดสุพรรณบุรีมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.52, S.D. = 0.58) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.61, S.D. = 0.57) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล และด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}$ = 3.51, S.D. = 0.64) อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุด คือ ด้านการเกื้อกูลประชาชนหรือสรรพสัตว์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.45, S.D. = 0.65) อยู่ในระดับปานกลาง

4.4 การนำเสนอผลการพัฒนาการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี (1) ด้านการดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล มีการวางแผนเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานเดียวกันในการปฏิบัติงาน มอบหมายภาระงานให้แก่บุคลากรในชุมชนอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับแผนงาน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (2) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ คณะสงฆ์มีการจัดประชุมระดับเจ้าอาวาสเพื่อมอบนโยบายในการจัดพื้นที่ให้บริการแก่ชุมชน มีการ

ประสานงานให้ชาวบ้านช่วยกันดูแลสิ่งปลูกสร้างและอาคาร เสนาสนะ ให้เหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ มีการตรวจสอบพัฒนาสถานที่สำหรับใช้สอยประโยชน์แก่ชุมชน (3) ด้านการถือฤกษ์ฤกษ์สารณสมบัติ สถานที่อื่นเป็นสารณสมบัติ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภายในโดยความเห็นชอบของ ประชาชนชุมชนรอบวัดเพื่อตรวจสอบถึงความโปร่งใสในการบริการสารณสมบัติ ทำการลงพื้นที่สำรวจสารณสมบัติในชุมชน จัดบันทึกและทำทะเบียนสารณสมบัติในชุมชน แล้วบูรณปฏิสังขรณ์ หรือก่อสร้างสารณสมบัติให้เป็นไปตามรูปแบบเดิมเพื่อรักษาศิลปะพื้นบ้านเอาไว้ (4) ด้านการถือฤกษ์ฤกษ์ประชาชนหรือสรรพสัตว์ มีการประชุมวางแผนในการช่วยเหลือถือฤกษ์ฤกษ์แก่ประชาชนให้สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐ ให้คำปรึกษาปัญหาในการดำเนินชีวิตของประชาชนตามหลักพุทธวิธี อย่างเหมาะสม และมีการบรรเทาช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ

5. อภิปรายผลการวิจัย

5.1 การดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือถือฤกษ์ฤกษ์ในการดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือถือฤกษ์ฤกษ์ พบว่า คณะสงฆ์จัดตั้งหน่วยงานและโดยให้ภาครัฐและเอกชนเข้ามาสนับสนุน เพื่อพัฒนาชุมชน ประชาชนจะสนับสนุนการดำเนินการอย่างเต็มที่ ทั้งกำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา และกำลังกาย ทำการปลูกศรัทธาให้ประชาชนเห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนาและช่วยกันทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา สืบไป ในการดำเนินกิจการงานเพื่อช่วยเหลือถือฤกษ์ฤกษ์เป็นงานที่ไม่มีผลกำไรจากการดำเนินการจนทำให้การช่วยเหลือถือฤกษ์ฤกษ์ประชาชนไม่เพียงพอ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phrakhru Phaisan Watkhun (Somphon Thita Punyo) (2014) ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการจัดการงานสารณ-สังเคราะห์ของวัดในจังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดประสิทธิผล คือ 1) ด้านการช่วยเหลือถือฤกษ์ฤกษ์ต้องสร้างความพร้อมตั้งแต่ความเป็นผู้นำของเจ้าอาวาสที่ต้องรับรู้ระบบการทำงาน 2) ด้านกิจการงานสารณประโยชน์วัดต้องตอบสนองความต้องการของประชาชน ท้องถิ่น ชุมชน และสังคม 3) ด้านการจัดการสารณสมบัติ เจ้าอาวาสต้องเป็นผู้นำการสร้างสารณสมบัติ มีการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ โครงการ ทั้งการให้บริการประชาชน ร่วมมือกับเอกชน และ 4) งานการสารณสังเคราะห์การช่วยเหลือถือฤกษ์ฤกษ์ประชาชนและสรรพสัตว์ วัดต้องร่วมมือกับชุมชนทั้งการสังเคราะห์ประชาชน พัฒนาชุมชน และสร้างสรรค์คุณภาพสังคม

วิธีการจัดการงานสารณสังเคราะห์ คือ เจ้าอาวาสต้องรับรู้สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม แล้วพัฒนาวัด และบุคลากรให้มีคุณภาพ มีระบบการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน วัดต้องแสดงบทบาทด้านการพัฒนาคน พัฒนาครอบครัว ส่งเสริมชุมชน และสร้างสรรค์สังคม อันจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่น ชุมชนมีความเข้มแข็งและสภาพสังคมที่มั่นคง และ มีความ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phramaha Rueangdet Thawarathammo (Siprasom) (2011) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนวัดไผ่ล้อม ตำบลจันทนิมิต อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่ส่งผลให้ภารกิจหรือกิจกรรมของวัดบังเกิดผลสำเร็จ เจ้าอาวาสสามารถสร้างวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เป็นศูนย์กลางพัฒนาคุณภาพชีวิต ประชาชนและพัฒนาชุมชน คือ 1) พระสงฆ์ชั้นปกครองของวัด ได้ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด เป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความศรัทธาให้เกิดแก่ประชาชน เมื่อประชาชนเกิดความศรัทธา วัดจึงสามารถปฏิบัติภารกิจต่างๆ จนบังเกิดผลสำเร็จได้ในที่สุด 2) มีการจัดระบบการบริหารงานในวัด โดยการวางระเบียบและมอบอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติภารกิจต่างๆ ของวัดให้แก่รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส และพระภิกษุสงฆ์ในวัด ตามความรู้ความสามารถรวมถึงการตัดสินใจ ได้ตามที่เห็นเหมาะสมทำให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานต่างๆ ตามภารกิจของวัดอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลยิ่ง 3) การสร้างคตินิยมประจำใจของเจ้าอาวาสแต่ละรูป เปรียบเสมือนสัญลักษณ์ในการเตือนใจสำหรับพระภิกษุสามเณรและประชาชนรอบวัดให้ยึดถือปฏิบัติ 4) วัดสืบทอดวิธีการระบบและระเบียบปฏิบัติต่างๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของชุมชนและประชาชน ให้คงอยู่เป็นวัฒนธรรมประเพณีคู่กับวัดสืบไป 5) วัดทำหน้าที่เป็นสื่อการในการโอนถ่ายระหว่างผู้ให้และผู้รับ เพื่อสร้างโอกาสผู้ด้อยโอกาสในด้านต่างๆ ส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาค และเกื้อกูลกันในสังคม 6) การสร้างสายสัมพันธ์ในระหว่างวัดกับชุมชน และวัดกับประชาชน เป็นการดึงชุมชนและประชาชนเข้าหาวัด แนะนำวัดสู่ชุมชนและประชาชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์และการพึ่งพาซึ่งกันและกัน 7) การสร้างความรู้สึกร่วมกันให้เกิดแก่ประชาชนว่า “วัดเป็นแหล่งชุมชน” โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน “ศูนย์การเรียนรู้ของวัด”

5.2 การช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ในด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ พบว่า พระสังฆาธิการมีความเข้าใจในชุมชนท้องถิ่น พระสงฆ์เป็นผู้นำในสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับคนในชุมชน โดยวัดเป็นศูนย์กลางของการอบรมสั่งสอนจริยธรรม ด้านการศึกษา สังคม และเป็นบ่อเกิดของศิลปะสาขาต่างๆ และคณะสงฆ์สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phrakhru Baidika Suraphon Atsapho (Yaemchum) (2014) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบงานสาธารณสงเคราะห์ตามกระบวนทัศน์วิถีพุทธ” ผลการวิจัยพบว่า 1. ความสำคัญของพระสงฆ์ในการช่วยเหลือชาวบ้านหรือคนทั่วไป ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของเจ้าอาวาสตามมาตรา 37 ข้อ 4 บัญญัติไว้ว่า “ให้ความสะดวกตามสมควรในการบำเพ็ญกุศล” นั้น หลักพุทธธรรมตามกระบวนทัศน์วิถีพุทธคือ การใช้หลักไตรสิกขา พรหมวิหาร 4 ราชสังคหวัตถุ จักรวรรดิวัตรอุปทานิยธรรมทศพิธราชธรรมสาราณียธรรม สัมปยุตธรรม โดยการ

สงเคราะห์ทางวัตถุ และสงเคราะห์ทางจิตใจไปพร้อมๆ กัน เพื่อความหลุดพ้นจากความทุกข์ ย่อมนำประโยชน์สุขอย่างสูงสุดมาสู่สังคมไทย 2. ปัญหา คือ การดำเนินการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล และสาธารณประโยชน์ มีสาธารณสมบัติ และการเกื้อกูลประชาชนหรือสรรพสัตว์ 3. หลักพุทธธรรมอันเหมาะสมได้แก่ หลักไตรสิกขา หลักพรหมวิหารธรรม และหลักสังคหวัตถุธรรม โดยเน้นหลักการให้คณะสงฆ์ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนในด้านต่างๆ เป็นหลักสำคัญ สร้างความผูกพันระหว่างวัดกับบ้าน โดยไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย และกฎหมาย กฎระเบียบของบ้านเมือง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งทางวัตถุและจิตใจให้มีความสุขสมบูรณ์ทั้งกาย วาจา และจิตใจอันจะนำมาความสุข ความเจริญอย่างยั่งยืน และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phrakhru Phaisanwatkhun (Somphon Thitapunyo) (2014) ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดในจังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่า ด้านกิจการงานการสาธารณประโยชน์วัดต้องตอบสนองความต้องการของประชาชน ท้องถิ่น ชุมชน และสังคม และวิธีการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ คือ เจ้าอาวาสต้องรับรู้สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม แล้วพัฒนาวัด และบุคลากรให้มีคุณภาพ มีระบบการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน วัดต้องแสดงบทบาทด้านการพัฒนาคน พัฒนาครอบครัว ส่งเสริมชุมชน และสร้างสรรค์สังคม อันจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่น ชุมชนมีความเข้มแข็งและสภาพสังคมที่มั่นคง

5.3 การเกื้อกูลสาธารณสมบัติสถานที่ยังเป็นสาธารณสมบัติ ด้านการเกื้อกูลสาธารณสมบัติสถานที่ยังเป็นสาธารณสมบัติ พบว่า พระสงฆ์สามารถมีอำนาจให้ชาวบ้านช่วยกันบำรุงรักษาสาธารณสมบัติ นอกจากนี้พระสงฆ์จะต้องเป็นอรรถจริยบุคคล คือ ผู้ทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ปัจจุบันเน้นที่การก่อสร้างของใหม่เป็นหลักจึงหลงลืมการสร้างจิตสาธารณะแก่ประชาชน และในชุมชนเองยังมีการผูกขาดอำนาจในการจัดการสาธารณสมบัติโดยไม่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phrakhru Phaisanwatkhun (Somphon Thitapunyo) (2014) ได้วิจัยเรื่อง "ประสิทธิผลการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดในจังหวัดปทุมธานี" ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลต้องสร้างความพร้อมตั้งแต่ความเป็นผู้นำของเจ้าอาวาสที่ต้องรับรู้ระบบการทำงาน 2) ด้านกิจการงานการสาธารณประโยชน์วัดต้องตอบสนองความต้องการของประชาชน ท้องถิ่น ชุมชน และสังคม 3) ด้านการจัดการสาธารณสมบัติ เจ้าอาวาสต้องเป็นผู้นำการสร้างสาธารณสมบัติ มีการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ โครงการ ทั้งการให้บริการประชาชน ร่วมมือกับเอกชน และ 4) งานการสาธารณะสงเคราะห์การช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนและสรรพสัตว์ วัดต้องร่วมมือกับชุมชนทั้งการสงเคราะห์ประชาชน พัฒนาชุมชน และสร้างสรรค์คุณภาพสังคม 3. วิธีการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ คือ เจ้าอาวาสต้องรับรู้สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม แล้วพัฒนาวัด

และบุคลากรให้มีคุณภาพ มีระบบการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน วัดต้องแสดงบทบาทด้านการพัฒนาคน พัฒนาครอบครัว ส่งเสริมชุมชน และสร้างสรรค์สังคม อันจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่น ชุมชนมีความเข้มแข็งและสภาพสังคมที่มั่นคง มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phrakhru Baidika Suraphon Atsapho (Yaemchum) (2014) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบงานสาธารณสงเคราะห์ตามกระบวนการทัศนวิधिพุทธ” ผลการวิจัยพบว่า หลักพุทธธรรมอันเหมาะสมได้แก่ หลักไตรสิกขา หลักพรหมวิหารธรรม และหลักสังคหวัตถุธรรม โดยเน้นหลักการให้คณะสงฆ์ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนในด้านต่างๆ เป็นหลักสำคัญ สร้างความผูกพันระหว่างวัดกับบ้าน โดยไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย และกฎหมาย กฎระเบียบของบ้านเมือง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งทางวัตถุและจิตใจให้มีความสุขสมบูรณ์ทั้งกาย วาจา และจิตใจอันจะนำความสุขความเจริญอย่างยั่งยืน

5.4 การแก้ปัญหากลุ่มประชาชนหรือสรรพสัตว์ในด้านการแก้ปัญหากลุ่มประชาชนหรือสรรพสัตว์พบว่า คณะสงฆ์ควรตั้งหน่วยงานถาวรเพื่อสงเคราะห์ประชาชนในภาวะประสบภัยพิบัติ โดยเจ้าอาวาสมีบทบาทมากในการอำนวยความสะดวกให้ชาวบ้านในการบำเพ็ญบุญกุศลต่างๆ ภายในวัด เพราะคนในสังคมปัจจุบันล้วนมีทุกข์ จึงต้องการธรรมะเพื่อยู่ร่วมกันโดยสันติสุข มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phrakhru Baidika Suraphon Atsapho (Yaemchum) (2014) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบแผนงานสาธารณสงเคราะห์ตามกระบวนการทัศนวิधिพุทธ” ผลการวิจัยพบว่า 1. ความสำคัญของพระสงฆ์ในการช่วยเหลือชาวบ้านหรือคนทั่วไป ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของเจ้าอาวาสตามมาตรา 37 ข้อ 4 บัญญัติไว้ว่า "ให้ความสะดวกตามสมควรในการบำเพ็ญกุศล" นั้น หลักพุทธธรรมตามกระบวนการทัศนวิधिพุทธคือ การใช้หลักไตรสิกขา พรหมวิหาร 4 ราชสังคหวัตถุ จักรวรรดิวัตรอุปหานิยธรรม ทศพิธราชธรรมสารณียธรรม สปัจริยธรรม โดยการสงเคราะห์ทางวัตถุ และสงเคราะห์ทางจิตใจไปพร้อมๆ กัน เพื่อความหลุดพ้นจากความทุกข์ ย่อมนำประโยชน์สุขอย่างสูงสุดมาสู่สังคมไทย 2. ปัญหา คือ การดำเนินการเพื่อช่วยเหลือแก้ปัญหากลุ่ม และสาธารณประโยชน์ มีสาธารณสมบัติ และการแก้ปัญหากลุ่มประชาชนหรือสรรพสัตว์ 3. หลักพุทธธรรมอันเหมาะสมได้แก่ หลักไตรสิกขา หลักพรหมวิหารธรรม และหลักสังคหวัตถุธรรม โดยเน้นหลักการให้คณะสงฆ์ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนในด้านต่างๆ เป็นหลักสำคัญ สร้างความผูกพันระหว่างวัดกับบ้าน โดยไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย และกฎหมาย กฎระเบียบของบ้านเมือง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งทางวัตถุและจิตใจให้มีความสุขสมบูรณ์ทั้งกาย วาจา และจิตใจอันจะนำความสุข ความเจริญอย่างยั่งยืน และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phrakhru Phaisan wat khun (Somphon Thitapunyo) (2014) ได้วิจัยเรื่อง "ประสิทธิผลการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดในจังหวัดปทุมธานี" ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพทั่วไปคือ คนไม่ค่อยรู้ สังคมยังไม่เข้าใจ ชุมชนก็ยังไม่เข้าใจ ขาดความร่วมมือ และปัญหาอุปสรรค คือ

คณะทำงานหรือบุคลากรผู้รับผิดชอบ ปัญหาด้านการสื่อสารการทำงานและการประสานงานที่จะส่งผลต่อการให้บริการงานสาธารณะสงเคราะห์ 2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดประสิทธิผล คือ 1) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลต้องสร้างความพร้อมตั้งแต่ความเป็นผู้นำของเจ้าอาวาสที่ต้องรับรู้ระบบการทำงาน 2) ด้านกิจการงานสาธารณะประโยชน์วัดต้องตอบสนองความต้องการของประชาชน ท้องถิ่น ชุมชน และสังคม 3) ด้านการจัดการสาธารณสมบัติ เจ้าอาวาสต้องเป็นผู้นำการสร้างสาธารณสมบัติ มีการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ โครงการ ทั้งการให้บริการประชาชน ร่วมมือกับเอกชน และ 4) งานการสาธารณะสงเคราะห์การช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนและสรรพสัตว์ วัดต้องร่วมมือกับชุมชนทั้งการสงเคราะห์ประชาชน พัฒนาชุมชน และสร้างสรรค์คุณภาพสังคม

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) พระสงฆ์ระดับผู้บริหารหรือพระสังฆาธิการในระดับต่างๆ ในฐานะที่เป็นกำลังหลักอันสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะเป็นผู้นำทางพระศาสนาและเป็นตัวแทนพระพุทธเจ้าในการประกาศพระศาสนา ต้องมีบทบาทและตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน

2) องค์กรทางคณะสงฆ์และภาครัฐที่ต้องการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรของตนและมีความต้องการพัฒนาวิชาการความรู้ของหน่วยงานและประสงค์จะทำงานด้านสาธารณะสงเคราะห์เพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้นควรสนับสนุนกิจกรรมด้านการวิจัยและพัฒนาสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้มากขึ้น

3) พระสงฆ์ควรพัฒนาบทบาทที่มีต่อชุมชน จากฐานะที่เป็นเพียงผู้ให้การสนับสนุนร่วมกับองค์กรพัฒนาชุมชนต่างๆ ไปเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ด้วยการแนะนำ หรือเทศน์สอนโน้มน้าวจิตใจให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ด้านการดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล ควรให้ทุกวัดกำหนดแผนปฏิบัติประจำปีด้านการสาธารณสงเคราะห์ที่วัดดำเนินการเอง เพื่อสามารถประเมินความสำเร็จของการปฏิบัติงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

2) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ ควรเปิดโอกาสให้พระสังฆาธิการหรือตัวแทนสงฆ์ในพื้นที่เข้าร่วมกับหน่วยงานราชการในการวางแผนพัฒนาหรือสงเคราะห์ชุมชน

3) ด้านการเกื้อกูลสาธารณสมบัติสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ ควรอบรมให้ความรู้แก่พระสังฆาธิการเพื่อพัฒนาทักษะการดูแลรักษาสาธารณสมบัติ

6.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายการบริหารจัดการการสาธารณสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการพัฒนาเครือข่ายที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

2) ควรศึกษาวิจัยภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชนของคณะสงฆ์เพื่อการประสานความสามัคคีปรองดองลดความขัดแย้งในสังคมโดยมีพระสงฆ์เป็นแกนนำ

3) ควรศึกษาวิจัยยุทธศาสตร์ในการสงเคราะห์อย่างยั่งยืนของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในด้านการใช้หลักพุทธธรรมเป็นฐานในการดำเนินชีวิตตามวิถีชาวพุทธ

References

- Aphinan Chantani. (2006). *Using Statistics to Analyze Data for Business Research*. Graduate Studies Department. Faculty of Management Science: Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.
- Phrakhru Baidika Suraphon Atsapho (Yaemchum). (2014). *Effectiveness of Public Welfare Management of Temples in Pathum Thani Province* (Doctor of Thesis). Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phrakhru Phaisan wat khun (Somphon Thitapunyo). (2014). *The Development of The Public Work Model According to The Buddhist Paradigm* (Doctor of Thesis). Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Thitiwut Manmee. (2016). The Human Capital Management Supporting the Merit and Ethicist of Staffs in Local Administration Organization. *Journal of MCU Social Science Review*, 5 (3), 205–218.